

При розробці бюджетної політики необхідно враховувати дію об'єктивних економічних законів і закономірностей, і саме в разі дотримання запропонованої системи принципів можуть відкритися нові можливості розвитку аграрної сфери при застосуванні їх при формуванні якісно нової парадигми бюджетної політики.

Список використаних джерел

1. Гудзь О.Є. Вплив державної фінансової підтримки на формування фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств // *Економіка и управление*. – 2007 р. - № 3. – с.123 - 129.
2. Гудзь О.Є. Сомик А.В. Державна програма фінансової підтримки підприємств АПК через механізм здешевлення кредитів: здобутки та проблеми// *Економіка АПК*. – 2008 р. – № 11. – с.46 – 53.
3. Даль В. Толковый словарь живого великорусского языка. Т. II. – М.: Гос. изд-во иностранных и национальных словарей, 1955. – 779 с.
4. Дем'яненко М.Я. Стан державної фінансової підтримки сільського господарства / М.Я. Дем'яненко, Ф.В. Іванина // *Агропромисловий комплекс України: стан, тенденції та перспективи розвитку* / За ред. П.К. Канінського. – К.: ННЦ ІАЕ. – 2005. – С. 233 –235.
5. Єпіфанов А.О., Сало І.В., Д'яконова І.І. Бюджет і фінансова політика України. – К.: Наукова думка, 1997. – 302 с.
6. Запатріна І.В., Лебеда Т.Б. Бюджетна політика стимулювання економічного зростання та механізми її реалізації. "Фінанси України" № 4, 2006
7. Лобас В.С. Основні аспекти взаємодії різних форм фінансування сільгоспвиробників / В.С. Лобас // *Агроінком*. – 2006. – №1. – С. 54–57.
8. Макконелл К.Р. *Економікс: принципи, проблеми політика* / Кэмпбелл Макконелл, Стенли Брю. – М.: „Республика”, 1993. – 912 с.
9. Саблаук П.Т. Формування фінансової інфраструктури: [посіб. по формуванню ринкового середовища підприємств АПК] / П.Т. Саблаук, М.Я. Дем'яненко, В.М. Жук. – К.: ІАЕ УААН, 1997. – С. 284–359.
10. Фінанси в період реформування агропромислового виробництва/ Дем'яненко М.Я., Алексійчук В.М., Борщ А.Г. та ін.; За ред М.Я. Дем'яненка – К.: ІАЕ УААН, 2002 – 645 с.
11. Хорунжий М.Й. *Аграрна політика: Навч. посіб.* – К.: КНЕУ, 1998. – 240 с.;
12. Чечетов МВ., Чечетова Н.Ф., Бережна А.Ю. *Бюджетний менеджмент: Навчальний посібник*. В 2-х ч. Ч. 1. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2004. – 560 с.

УДК: 631.162:332.43

ОБЛІК ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ АПК: ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

*О.С. Пристемський, к.е.н., викладач
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»*

A. Pristemsky «Accounting for industrial stocks at the enterprises of agriculture: challenges and directions for their solution»

The article describes the features of accounting reserves and production of agricultural products at the enterprises of agroindustrial complex. Solved the problem of registration of industrial stocks and agricultural products. The ways and means to address the problems of inventory accounting, and agricultural enterprises.

Keywords: accounting, analysis, production supplies, agricultural production.

А. Пристемський «Учет производственных запасов на предприятиях АПК: проблемы и направления их решения»

В статье рассмотрены особенности учёта производственных запасов и продукции сельского хозяйства на предприятиях АПК. Раскрыты проблемы учёта производственных запасов и сельскохозяйственной продукции. Предложены пути и способы решения проблем учёта производственных запасов и продукции сельского хозяйства на предприятиях АПК.

Ключевые слова: учёт, анализ, производственные запасы, продукция сельскохозяйственного производства.

Вступ. У процесі реформування вітчизняної системи бухгалтерського обліку та прийняття національних стандартів змінюються вимоги до обліку й аналізу ефективності використання виробничих запасів, а також розширюються поставлені перед ними завдання. Однією з обов'язкових умов здійснення процесу виробництва є забезпечення його виробничими запасами. Відмінною особливістю їх є одноразове використання в процесі виробництва, перенесення всієї вартості на собівартість виготовленої продукції (виконаних робіт, послуг). Тому контроль за збереженням матеріальних ресурсів, раціональним використанням їх у виробництві має велике значення.

Постановка задачі. Провести дослідження особливостей обліку виробничих запасів на підприємствах АПК, визначити проблемні питання та окреслити напрями їх вирішення. Сьогодні підприємства АПК потребують суттєвого реформування структури управління господарською діяльністю. При цьому велике значення має визначення мінімальної величини виробничих запасів на підприємствах, оскільки матеріальні витрати на цих підприємствах займають найбільшу питому вагу. Тому актуальність проблеми обліку і аналізу виробничих запасів підприємств АПК не викликає сумніву і потребує дослідження. Метою досліджень є виявлення проблем обліку виробничих запасів та продукції сільськогосподарського виробництва на підприємствах АПК, а також пошук шляхів їх вирішення.

Результати дослідження. Значну увагу розвитку теорії та практики обліку і аналізу виробничих запасів приділили такі вітчизняні вчені як: Ф. Ф. Бутинець, В. П. Завгородній, В. В. Сопко, Л. К. Сук, П. Т. Саблук, Н. В. Чебанова, М. Кухарський, В. Д. Шквір, Т. Г. Камінська, М. Г. Чумаченко, С. Ф. Голов, Г. Г. Кірейцев та інші. Зміни в законодавстві, що регулює бухгалтерський облік в Україні відбуваються досить часто. Це стосується і обліку виробничих запасів.

У 2000 році в Україні було впроваджено новий План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, який повинні були застосовувати всі підприємства на території України, а також було затверджено Інструкцію про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств й організацій. Незадовго до цього наказом Міністерства фінансів України від 31.03.1999 р. № 87 було затверджено Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Баланс». Проте ці нормативно – правові акти не досить зручно використовувати для ведення обліку на сільськогосподарських підприємствах. Це пояснюється специфікою діяльності цих підприємств.

Згідно з Планом рахунків, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291 для обліку виробничих запасів призначено синтетичний рахунок 20 «Виробничі запаси», який має такі субрахунки: 201 «Сировина і матеріали», 202 «Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби», 203 «Паливо», 204 «Тара і тарні матеріали», 205 «Будівельні матеріали»; 206 «Матеріали, передані в переробку»; 207 «Запасні частини»; 208 «Матеріали сільськогосподарського призначення»; 209 «Інші матеріали». Але на практиці виявилось, що в Інструкції щодо застосування Плану рахунків існує суперечність щодо обліку виробничих запасів. З одного боку облік кормів, насіння й саджанців (як куплених, так і власного виробництва), що використовуються для висаджування, посіву та відгодівлі тварин на підприємстві, пропонується вести на субрахунку 208 «Матеріали сільськогосподарського

призначення» рахунку 20 «Виробничі запаси». З іншого боку в цій же Інструкції пропонується вести облік продукції власного виробництва, призначеної для продажу та іншого невиробничого споживання (видачі або продажу працівникам, передачі для інших невиробничих підрозділів підприємства) на рахунку 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва». Також автори Інструкції пропонують на цьому ж рахунку вести облік продукції, призначеної для споживання в тваринницьких підрозділах підприємства як корми, продукцію, яка вирощена спеціально для відгодівлі тварин (наприклад зелену масу, корм, а також побічну продукцію і відходи, одержані в процесі доведення продукції до товарного вигляду, а насіння – до садивного матеріалу. Тобто, одні й ті ж запаси, які мають одне й те ж призначення, потрібно обліковувати на двох рахунках. Але насіння, садивний матеріал, корми, побічна продукція та відходи належать до виробничих запасів, так як вони будуть використовуватися на підприємстві, тому доцільніше вести їх облік на субрахунку 208 «Матеріали сільськогосподарського призначення» рахунку 20 «Виробничі запаси», а не на рахунку 27 «Продукція сільськогосподарського призначення». Відповідно й у балансі ця продукція також має відобразитися у складі виробничих запасів. На рахунку 27 «Продукція сільськогосподарського призначення» має відобразитися лише та сільськогосподарська продукція (не промислова), що призначена для реалізації, тобто не буде використана на даному підприємстві.

Також існують суперечності між Інструкцією про застосування Плану рахунків та Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 2 «Баланс». У балансі немає статті «Продукція сільськогосподарського виробництва», а є стаття «Готова продукція», в якій передбачено показувати запаси виробів на складі, обробка яких закінчена та які пройшли випробування, приймання, укомплектовані згідно з умовами договорів із замовниками і відповідають технічним умовам і стандартам [3, ст. 24]. Тут йде мова про промислову продукцію, облік якої ведеться на рахунку 26 «Готова продукція», а не про продукцію сільськогосподарського виробництва, що обліковується на рахунку 27. Тому виникає питання: де сільськогосподарським товаровиробникам відобразити у балансі сільськогосподарську продукцію?

Отже, потрібно внести зміни до Інструкції про застосування Плану рахунків та П(С)БО 2 «Баланс» з уточненням їх дії на сільськогосподарські підприємства. Найкраще вести облік сільськогосподарських виробничих запасів (насіння, кормів, садивного матеріалу тощо) на аналітичних рахунках субрахунку 208 «Матеріали сільськогосподарського призначення», які кожне підприємство відкриває самостійно в залежності від видів таких запасів.

Також потрібно окремо вести облік куплених виробничих запасів і власного виробництва, оскільки методи їх оцінки при надходженні та вибутті різні.

Облік продукції сільськогосподарського виробництва краще здійснювати на рахунку 27 у розрізі субрахунків, які підприємство відкриває самостійно в розрізі видів продукції: - продукція рослинництва; - продукція тваринництва; - промислова продукція. На цьому рахунку доцільно обліковувати лише продукцію сільськогосподарського виробництва, призначену для продажу на сторону, видачі працівникам у рахунок оплати праці, використання в невиробничих цілях. На цей рахунок слід також оприбутковувати з виробництва продукцію, призначення якої відразу не можна визначити, а після первинної обробки такої продукції та визначення використання у вигляді насіння чи кормів її слід переносити з рахунку 27 на субрахунок 208, тобто зараховувати до складу виробничих запасів [4, ст. 8].

Продукцію сільськогосподарського виробництва, що призначена для використання у вигляді кормів, насіння, слід оприбутковувати на рахунок 208 (сінаж, силос, зелена маса, солома озимих і ярих зернових культур, кормові буряки, зерно з насінницьких ділянок та ін.), тобто зразу зараховувати до складу виробничих запасів. У бухгалтерському балансі необхідно виділити окрему статтю «Продукція сільськогосподарського виробництва», в якій показувати вартість продукції, яка призначена для продажу, видачі працівникам та використання у невиробничих цілях.

Висновки. На сьогодні доцільніше впровадити на підприємствах АПК автоматизовану форму ведення обліку. Комп'ютеризована форма обліку запасів допоможе: зробити їх оприбуткування своєчасним і повним; правильно документувати надходження й використання запасів; покращити контроль за їх зберіганням; додержуватись встановлених норм витрат запасів та їх використання за цільовим призначенням; правильно визначати повну собівартість придбаних запасів; правильно провести інвентаризацію й виявити запаси, що не використовуються в господарстві; контролювати відображення операцій по руху запасів в облікових регістрах. Комп'ютеризація вирішує багато проблем у системі обліку. Автоматизація обліку запасів приносить точність і полегшення в роботі бухгалтера, зменшення часу обробки інформації, презентабельний вигляд внутрішньої та зовнішньої звітності.

Отже, внесення запропонованих змін до інструктивних документів, впровадження їх у практику буде сприяти впорядкуванню бухгалтерського обліку виробничих запасів і продукції сільськогосподарського виробництва та відображення їх наявності в бухгалтерському балансі. Автоматизація ведення обліку на підприємстві сприяє чіткій організації обліку й контролю з тим, щоб своєчасно одержати достовірну інформацію про наявність, надходження і витрачання запасів на сільськогосподарському підприємстві.

Список використаної літератури:

1. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом МФУ від 30.11.99 р. №291.
2. Інструкція з застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом МФУ від 30.11.99 р. №291 (зі змінами і доповненнями).
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 2 «Баланс», затверджене наказом МФУ від 31.03.99 р. № 87.
4. М. Кухарський, З. Гулик. До питання обліку виробничих запасів і продукції сільськогосподарського виробництва в сільськогосподарських підприємствах / Кухарський М., Гулик З. // Бухгалтерія в сільському господарстві. – 2005. – № 8. – С. 6 – 8.